

رئیس بنیاد شمس تبریزی: مقامات ترکیه وجود مقبره شمس در خوی را تاکید کرده‌اند.

روی گنجینه‌ای خوابمان برد

دکتر حجت اله ایوبی رئیس بنیاد شمس تبریزی برای بازآفرینی ظرفیت های تاریخی شهر خوی تلاش های ارزنده ای کرده است. به همت او اولین کنگره شمس تبریزی برپا شد و دست کم این فایده را داشت که به مردم در داخل و خارج شناسانده شد که مزار شمس تبریزی در خوی قرار دارد. او درباره انگیزه شکل گیری بنیاد شمس تبریزی می گوید: سال ۸۵ که ماموریت وی به عنوان رایزن فرهنگی ایران در فرانسه به اتمام رسید و به ایران بازگشت و معاون اجتماعی وزیر کشور شد مراسم بزرگداشت مولانا در یونسکو بود و در آن سال چندین برنامه بزرگ مولانا و شمس تبریزی برقرار بود که مدیران یونسکو دعوت بودند. در همان سال شدیداً ذهن من درگیر موضوع شمس و مولانا و ارتقای این موضوع در ایران بود. مقالاتی از آقایان ریاحی و موحد خوانده بودم که حاوی روایات متعددی مبنی بر دفن شمس تبریزی در خوی بود و به همین سبب درصدد احیا و معرفی آن برآمدم.

با دکتر ایوبی به گفت و گو نشستیم تا ظرفیت های بنیاد و مزار شمس تبریزی را بیش از پیش بازگو کنیم. وی رئیس موسسه فرهنگی اکو، جامعه شناس و نویسنده است که علاوه بر تدریس در دانشگاه های داخل و خارج از کشور در سوابق خود، ریاست دانشکده علوم سیاسی دانشگاه امام صادق و رایزنی فرهنگی ایران در فرانسه را دارد. دکتر ایوبی می گوید: شهر خوی را می توان به عنوان یک الگو در سطح کشور مطرح کرد و این حرکت بسیار درستی است. تا پیش از این مزار شمس تبریزی مهجور و ناشناخته بود و هنوز هم شاید برای بسیاری از هموطنان مزار شمس تبریزی در خوی

رتال جامع علوم انسانی

ناشناخته باشد. با ورود من به استانداری تهران و گفت‌وگو با مقامات متوجه شدم که احیای مقبره شمس تبریزی مطالبه بزرگ مردم خوی است. به ویژه وقتی وضعیت برج شمس را دیدم که در یک محله مهجوری قرار گرفته بود. در آن سال عزم و اراده مدیران را دیدم و تصمیم به احیای این مقبره گرفتیم. این طرح به جنبشی تبدیل شد و به پاس تلاش‌های شهرداری و شورای شهر آن زمان آزادسازی زمین و خانه‌های اطراف شروع شد و امروزه در وضعیت آبرومندی قرار گرفته است.

آن زمان احساس کردم برای این که این مساله جا بیافتد جشنواره شمس تبریزی را ترتیب بدهیم که وزیر کشور وقت آقای پورمحمدی نیز به این مساله کمک کرد. وی درباره جشنواره شمس تبریزی می‌گوید این جشنواره به مدت یک هفته با حضور اصحاب موسیقی و سینمایی کشور برگزار شد و حادثه بزرگ و غیرقابل تکرار در خوی اتفاق افتاد. کنسرت شهرام ناظری در مزار شمس با شور و حال خاصی برقرار شد. بعد از آن به اتفاق مجمع خوبی‌های مقیم تهران و بنیاد شمس تبریزی حرکت فرهنگی برای احیا و معرفی شکل گرفت. این بنیاد یک تش بیشتر تربیت شمس به دوستان و علاقه‌مندان این سیمای پرنور کشور جهش و جرکتی پرشتاب گرفت که در آن شخصیت‌های برجسته‌ای از جمله دکتر سبحانی، دکتر ریاحی و دکتر مرقاتی حضور دارند. این بنیاد هم از زمان شکل‌گیری تاکنون اقدامات زیادی انجام داده است. دو ورزش قهرمانی کشور، لیگ دوچرخه‌سواری، مسابقه قهرمانی دو و ... در این شهر برگزار شده است.

وی یادآوری می‌کند که شمس به تدریج مورد توجه شخصیت‌های برجسته‌ی دیگری نیز قرار گرفت و خانواده چلبی به ایران آمدند و لوحی را امضا کردند و با تلاش‌های فراوان و اقداماتی که معاونت راهبردی به خرج داد بودجه‌ای برای این منظور تدارک دیده شد. در شهرستان خوی مرکز پژوهش و تحقیقات راه‌اندازی شد و در سال گذشته در کتاب ادبیات یکی از مقاطع راهنمایی در پشت جلد راه یافت و در آینده جشنواره هنرهای نمایشی جشن مولانا و شمس حوزه اکو برگزار می‌شود.

توجه به شهرستان خوی همچنان ادامه دارد. اما اهمیت خوی برمی‌گردد به نکته‌ای که اشاره شد. امروزه در بسیاری از شهرهای اروپایی به این نتیجه رسیده‌اند که شهرها باید به فرهنگ شهر در چارچوب هویت ملی کشور تبدیل شوند. به این ترتیب تمام معضلات آن شهر حل می‌شود.

در شهر خوی تکلیف محور توسعه با مزار شمس مشخص شد. در ایران روی گنجینه‌ای خواب مان برده است و در هر نقطه از ایران نمادهای هویتی وجود دارد. در فرانسه نیز چنین نمادهایی وجود دارند اما این نمادها مرکز گریز هستند. در کشورمان هر مرکزی را که نگاه کنیم ایران برجسته می‌شود. با احیای یک مقبره، شهر سامان پیدا می‌کند و همه در گرد آن جمع می‌شوند.

وی در توضیح بیشتر تر می‌افزاید: توسعه شهری را به چند شکل می‌توان دید. گاهی شهر را اقتصادی، سیاسی و یا فرهنگی می‌توان دید. اگر این باور را در ذهن داشته باشیم که در پس ستون‌ها و دیواره‌های قدیمی شخصیت و روح دیرینگی نهفته است و از کنار هم قرار گرفتن بتون‌ها موجود جدیدی به وجود می‌آید که جان و روح دارد می‌توان به این باور رسید که این نمادهای قدیمی هویت شهر را شکل می‌دهند و جان و روح شهر را مشخص می‌کنند.

دکتر ایوبی در پاسخ به این پرسش که چه تلاش‌هایی برای معرفی شمس به کشورهای دیگر از جمله ترکیه صورت گرفته است گفت: در ترکیه فراز و فرودهای متعددی طی شد تا حساسیت از بین رفت و مدیران و مقامات آن‌جا سرانجام پذیرفتند که شمس تبریزی را در خوی به رسمیت بشناسند. جشنواره تئاتر مشترک بین قونیه و خوی برگزار خواهیم کرد. در کشورهای عضو اکو در تلاش هستیم شمس را احیا کنیم و در تاجیکستان و افغانستان برنامه‌هایی برای معرفی خوی وجود دارد.

دکتر ایوبی درباره پژوهشکده شمس تبریزی خاطرنشان کرد که در خوی قصد بر این است تا پژوهشکده‌ای تاسیس شود و علاقه‌مندان به شمس در ساختمانی که متعلق به میراث فرهنگی است گرد هم جمع شوند.

شهرگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

شهرام ناظری، در کنگره بین‌المللی شمس تبریزی در آبان ۸۹ در کنار مقبره شمس در خوی خواند و نشان عالی بنیاد مولانا در "قونیه" را از سوی اسین چلبی بیست‌ودومین نواده مولانا دریافت کرد. اسین چلبی به هنگام اعطای این نشان گفت: خبرنگاری از من پرسید، چرا نشان هنری بنیاد مولانا را می‌خواهید به ناظری بدهید، من به او جواب دادم کسی که از جوانی در راه جناب مولانا قدم برداشته و از جوانی تا الان مولانایی خوانده است، همواره در راه اشاعه تفکر حضرت مولانا حرکت کرده و این نشان برای او کم هم هست.

چلبی نواده مولانا و نماینده ارشد بنیاد مولانا ترکیه در این مراسم که در جوار بارگاه شمس در خوی برگزار می‌شد به زبان فارسی به همشهری‌هایش در خوی سلام کرد و گفت: وقتی از من می‌پرسند کجایی هستی، می‌گویم منزل در استانبول، روحم در قونیه و قلبم در خوی است. او از این که در کنار مقبره شمس حضور دارد، ابراز خوشحالی کرد و گفت: آنقدر هیجان زده هستم که نمی‌توانم احساسم را به زبان بیاورم.

